

A B C D E F G H I J K L M N O P R S T U V X Y Z

Nr OPOLSKIE

3514

1. Obiekt

324/1

KOŚCIÓŁ ODPUSTOWY P.W. ŚW. BRYKIJUSA

2. Czas powstania

1661 r.

3. Miejscowość

GOŚCIECIN

4. Adres

Bez nru pocztowego, usytuowany w polu
poza wsią przy drodze do wsi Kózki

nr hipoteczny

5. Przynależność administracyjna

województwo opolskie

gm. PAWŁOWICZKI

powiat Kędzierzyn-Koźle

6. Poprzednie nazwy miejscowości

Kostenthal

7. Przynależność administracyjna przed 1 I 1999

województwo opolskie

gmina Pawłowiczki

8. Właściciel i jego adres

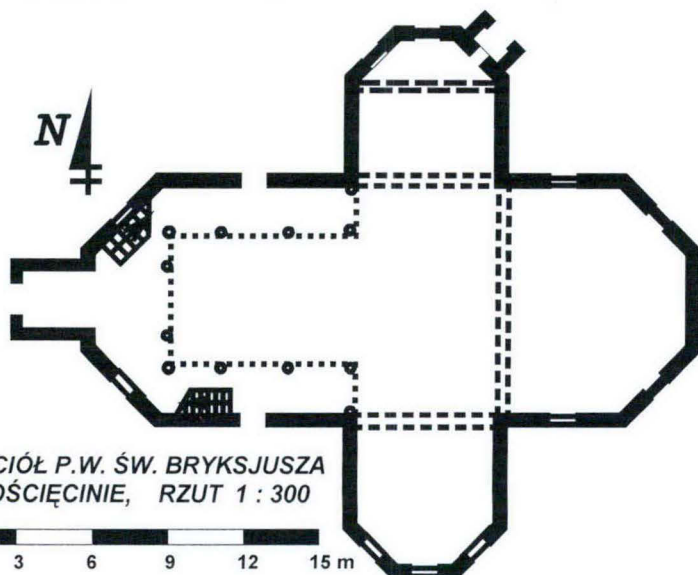
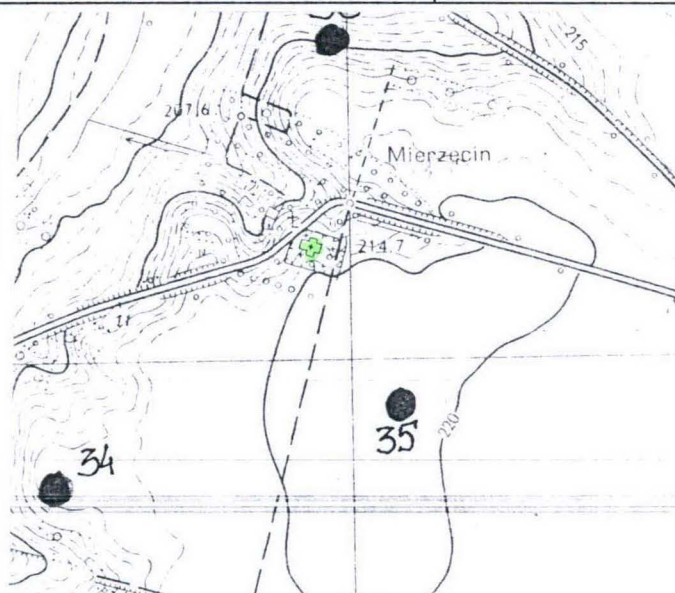
Rzym.-Kat. Parafia p.w. Wniebowzięcia
Najświętszej Marii Panny
ul. Szkolna 4
47-270 Gościecin

9. Użytkownik i jego adres

j.w.

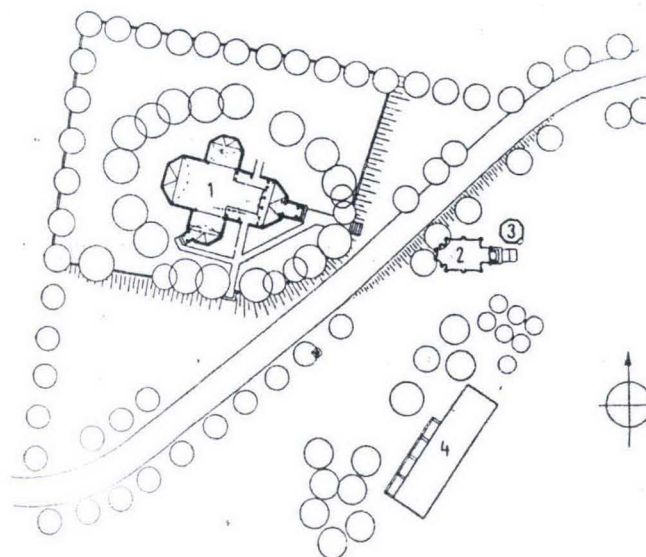
10. Rejestr zabytków

Nr 95/54 data 22-04-1954

KOŚCIÓŁ P.W. ŚW. BRYKSJUSZA
W GOŚCIECINIE, RZUT 1 : 300

0 3 6 9 12 15 m

Sytuacja kościoła odpustowego w Gościecinie 1:1500

12. Autorzy, historia obiektu, określenie stylu

Historia miejscowości sięga czasów średniowiecznych., nadano ją w XIII wieku Opactwu Cystersów w Lubiążu. Wieś Gościęcina wraz z kościołem o sołectwie wymieniona jest w Liber Foundationis Episcopatus Vratislaviensis w 1305 roku. Nieopodal wsi, na niewielkim wzniesieniu, powstała wzmiankowana w 1594 roku kaplica Obecny kościół zbudowany w 1661 roku z fundacji Marty i Marcina Wolffa, właściciela wolnego sołectwa w Gościęcinie. Jako "dobrodziejów" kościoła wymienia się również rodzinę Januszowskich z Borzysławic. Konsekrowany w 1674 r. przez b.p. Karola Franciszka Neandra, sufragana wrocławskiego. Kościół pątniczy związany z kultem św. Brykcjusza, bpa z Tours (ur. 397 r. zm.444 r.), ucznia św. Marcina. Ruch pielgrzymkowy i kult św. Brykcjusza rozwinął się żywo po wojnie trzydziestoletniej. W pobliżu kościoła, po przeciwległej stronie. na stoku opadającym ku strumieniowi znajduje się studnia św. Bryksjusza, źródło i drewniana pustelnia wybudowana przed 1870 r. W 1880 r. kościół gruntownie odnowiono. W 1916 roku w sąsiedztwie źródła zbudowano neogotycką kaplicę ku czci poległych podczas I wojny światowej żołnierzy, nad źródłem wzniesiono oktogonálną, neogotycką budowlę.

13. Opis (sytuacja, materiał i konstrukcja, rzut, bryła, elewacja, wnętrze, wyposażenie, instalacje)

SYTUACJA: usytuowany w połowie lokalnej drogi Gościęcina – Kózki, po jej południowej stronie. Ok. 1,5 km na płn.-zach. od Gościęcina, ok. 1,3 km na płn.-wsch. od wioski Kózki, ok. 1,3 km na płd.-zach. od Mierzęcina. W otoczeniu pól uprawnych. Na płd.. cmentarz i mauzoleum fundatorów, na płn.-zach., za drogą kaplica poległych w czasie I Wojny Św., źródło oraz budynek pustelni. Zespół ten (wraz z kościołem) nosi zwyczajową nazwę Bryksy.

MATERIAŁ, KONSTRUKCJA, TECHNIKA: Ściany: drewniane na podmurówce, konstrukcji wieńcowej, z zewnątrz pobite gontem. Sklepienia i stropy: wnętrze nakryte drewnianymi, pozornymi sklepieniami kolebkowymi, pod chórem strop nagi. Wieżba dachowa: drewniana, z płatwiami, usztywniona krzyżulcami. Pokrycie dachu: gont. Posadzki, podłogi: posadzka z płytek kamiennych. Schody: drewniane, jednobiegowe, policzkowe. Otwory: .różnicowane wielkością i kształtem prostokątne lub zamknięte odcinkowo. Drzwi drewniane, płycinowe, okna w metalowych oprawach witrażowych.

RZUT: Orientowany. Założony na planie krzyża o trójbocznie zamkniętych ramionach, z których zachodnie, tworzące nawę główną nieco dłuższe od pozostałych, przy nim prostokątna kruchta wejścia głównego. W zamknięciu płn. ramienia zakrystia wydzielona niską ścianką działową.

BRYŁA: Zwarta, symetryczna. Kryty wysokimi dachami siodłowymi, nad trójbocznymi zamknięciami krzyża wielopołaciowymi. Oś dłuższa założona na linii wsch.-zach. o kalenicy wyższej od transeptu. Na przecięciu ramion sześcioboczna wieżyczka na sygnaturkę z baniastym hełmem i latarnią, zwieńczona ostrosłupowym daszkiem z żelaznym krzyżem i kulą. Kruchta zwieńczona daszkiem dwuspadowym. Północne wejście boczne w niewielkiej kruchcie zamkniętej dwuspadowo, południowe osłonięte obdasznicą gontową.

ELEWACJE: Ściany zewnętrzne pobite gontem. Elewacja wschodnia ukształtowana przez kruchtę wejścia głównego, poprzedzoną trójstopniowymi, ceglanyimi schodami i korpus nawowy o trójbocznym zamknięciu. W kruchcie dwuskrzydłowe, drewniane drzwi z kowalskimi okuciami, nad nimi gontowa obdasznica i trójkątny szczyt. Nad kalenicą kruchty, w ścianie nawy okulus. W pozostałych bokach trójbocznego zamknięcia, umieszczone wysoko, pod okapem dachu prostokątne okna zamknięte odcinkowo. Elewacja północna: utworzona przez korpus nawowy, transept o prezbiterium. Korpus nawowy jednoosiowy, oś wyznaczona przez prostokątne, zamknięte odcinkowo okno, umieszczone pod okapem dachu, pod nim w przyziemiu prostokątny otwór drzwiowy z dwuskrzydłowymi drzwiami, zwieńczony daszkiem pulpitowym. W ścianach trójbocznego zamknięcia ramienia transeptu okna o analogicznej formie. Prezbiterium jednoosiowe, okno prostokątne zamknięte odcinkowo. W płn. ścianie trójbocznego zamknięcia prezbiterium okno analogiczne. Elewacja zachodnia: utworzona przez zachodnie ściany ramienia transeptu oraz prezbiterium. W prezbiterium okulus, ściany transeptu bez otworów okiennych. Elewacja południowa: złożona z prezbiterium, transeptu i korpusu nawowego o analogicznej dyspozycji otworów okiennych jak w elewacji północnej. W korpusie nawowym pod osią okienną niewielka kruchta zamknięta dwuspadowo z jednoskrzydłowymi drzwiami.

14 Kubatura

ok. 900 m³

15. Powierzchnia użytkowa

ok. 220 m²

16. Przeznaczenie pierwotne

kościół

17. Użytkowanie obecne

kościół

18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja

W latach 70-tych XX w. przeprowadzono gruntowny remont kościoła. Wymieniono zniszczone przez owady elementy ścian oraz więźby dachowej. Konstrukcję wzmocniono poprzez założenie stalowych ściągow oraz dodatkowych kleszczy. Drewno zaimpregnowano. Prace wykonano wg projektu Jakuba Operskalskiego.

W latach 80-tych przemalowano wnętrze kościoła.
Obiekt konserwowany na bieżąco.

19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie, instalacje)

Stan zachowania budynku jako całości oraz jego poszczególnych elementów dobry.

20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie

Należy przywrócić prawidłowe położenie częściowo odchylonemu od poziomu (w części pld.) chórowi muzycznemu.

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

nie odnaleziono

24. Uwagi różne

25. Opracował

tekst mgr Wojciech Żurkowski

plany, rysunki mgr Wojciech Żurkowski

zdjęcia fotogr. mgr Wojciech Żurkowski sierpień 2001

miejsce przechowywania negatywów w posiadaniu autora

Karta po wypełnieniu podlega ochronie na podstawie przepisów prawa autorskiego

Minelwa

22. Bibliografia

nie odnaleziono

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

23. Źródła ikonograficzne (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

- Chrzanowski T., Kornecki M., "Katalog zabytków sztuki w Polsce", tom VII, woj. opolskie, zeszyt 2, "Powiat Głubczycki", Warszawa 1963.

27. Załączniki

wkładka do karty ewidencyjnej zabytków architektury i budownictwa - szt.

1. Miejscowość	2. Obiekt (nazwa jak w karcie)	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
GOŚCIECIN	KOŚCIÓŁ ODPUSTOWY	c.d. tekstu, fotografie

WNĘTRZE: kościół jednonawowy z transeptem nakryty pozornym sklepieniem kolebkowym, sklepienie od wewnątrz odeskowane ze współczesnymi malowidłami o motywach geometryczno-roślinnych. Nawa główna otwarta do ramion transeptu prostokątnym otworem. Ramiona transeptu zwieńczone dachami wielopołaciowymi, od wewnątrz odeskowanymi ze współczesnymi malowidłami. Chór muzyczny wsparty na czterech słupach z ramionami przechodzącymi na boczne ściany nawy z płaskim parapetem o dekoracji ślepymi arkadkami ujętymi w hermowe pilastry. Pod parapetem ozdobnie wycinana ażurowa listwa.

WYPOSAŻENIE: Wyposażenie jednolite z czasu budowy kościoła. Ołtarz główny architektoniczny z k. XVII w. Ołtarze boczne: lewy z rzeźbami śś. Jadwigi i Barbary, prawy z rzeźbami śś. Piotra i Pawła. Ambona z XVIII w. przebud. XIX w. Organy z 1669 roku, przebud. w 1873 r.

INSTALACJE: elektryczna, odgromowa.

1

wkładkę założył: **mgr Wojciech Żurkowski**

miejsce przechowywania negatywów: **w posiadaniu autora**

2

3

4

5

1. Miejscowość

GOŚCIECIN

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

KOŚCIÓŁ
ODPUSTOWY

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

fotografie

6

7

8

wkładkę założył: **mgr Wojciech Żurkowski**miejsce przechowywania negatywów: **w posiadaniu autora**

9

10

11

1. Miejscowość

GOŚCIECIN

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

KOŚCIÓŁ
ODPUSTOWY

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

fotografie

12

13

14

wkładkę założył: **mgr Wojciech Żurkowski**

miejsce przechowywania negatywów: **w posiadaniu autora**

15

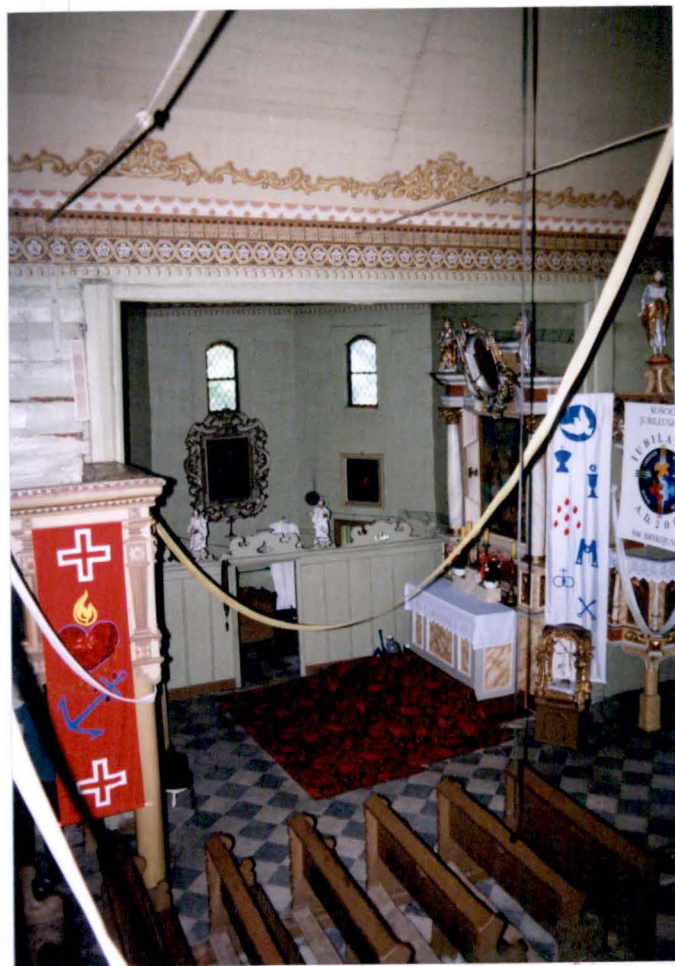
16

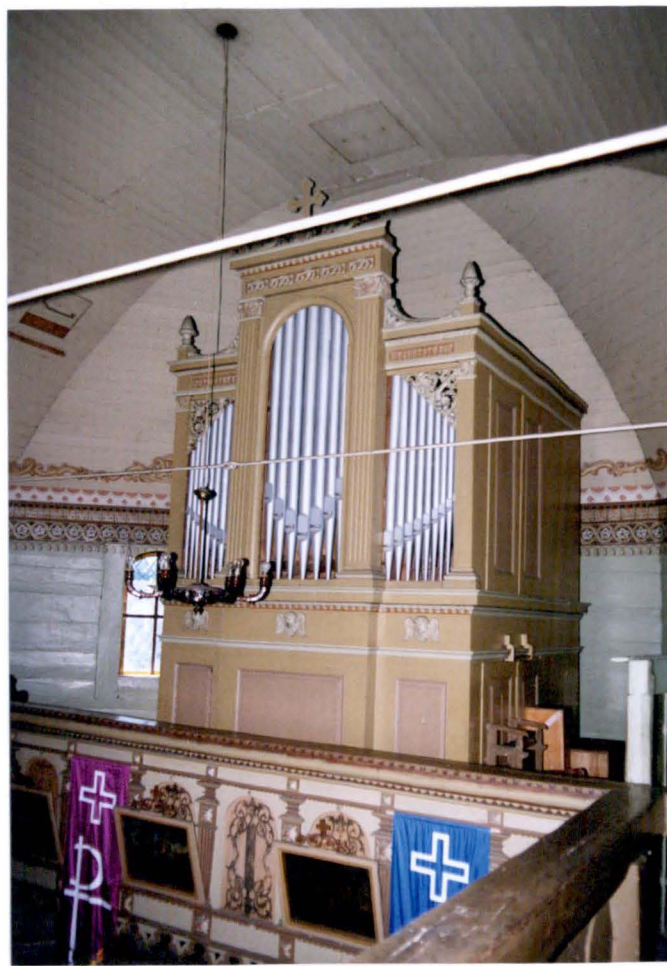
17

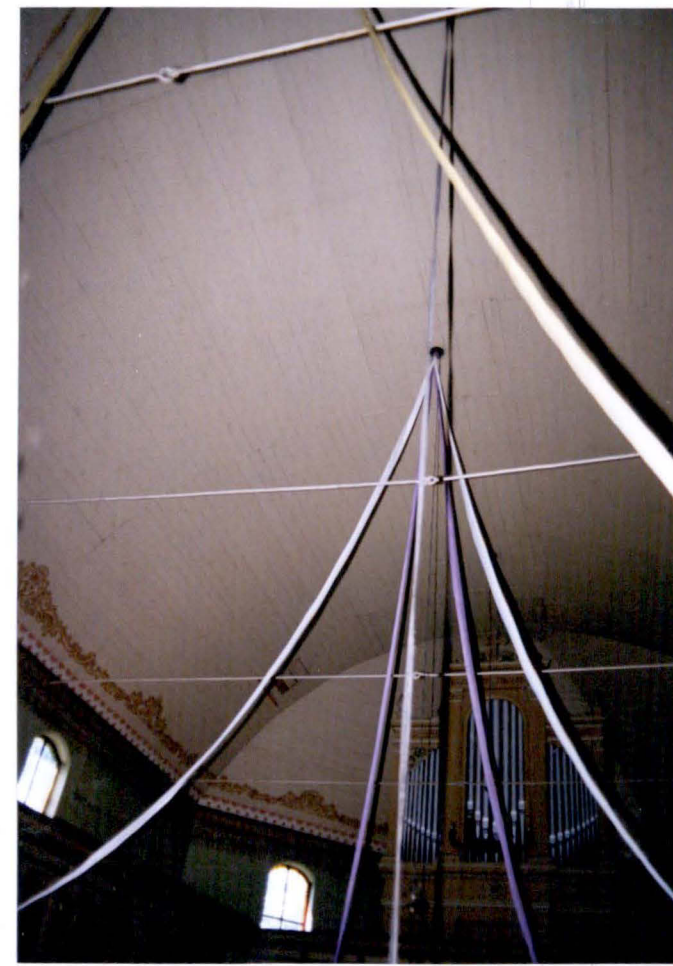
1. Miejscowość	2. Obiekt (nazwa jak w karcie)	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
GOŚCIECIN	KOŚCIÓŁ ODPUSTOWY	fotografie

18

19

20

wkładkę założył: **mgr Wojciech Żurkowski**
miejsce przechowywania negatywów: **w posiadaniu autora**

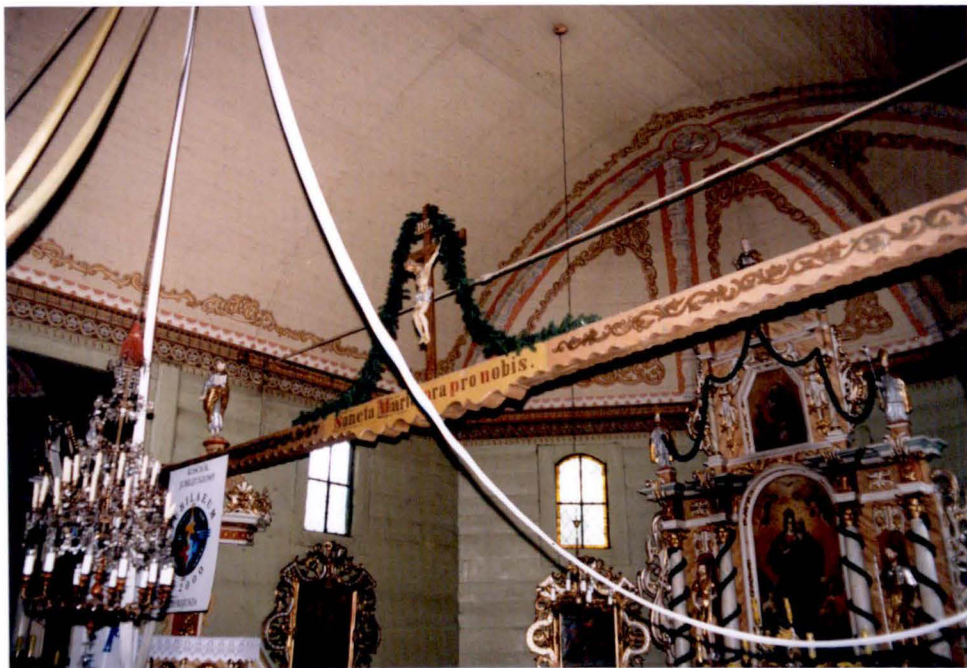

21

22

23

24

1. Miejscowość

GOŚCIECIN

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

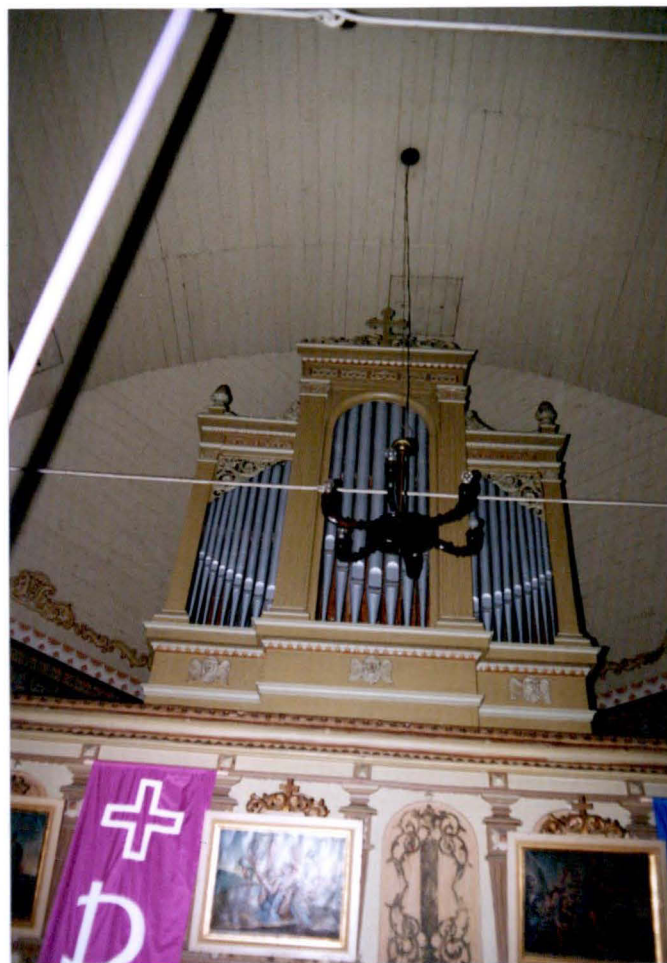
KOŚCIÓŁ
ODPUSTOWY

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

fotografie

25

26

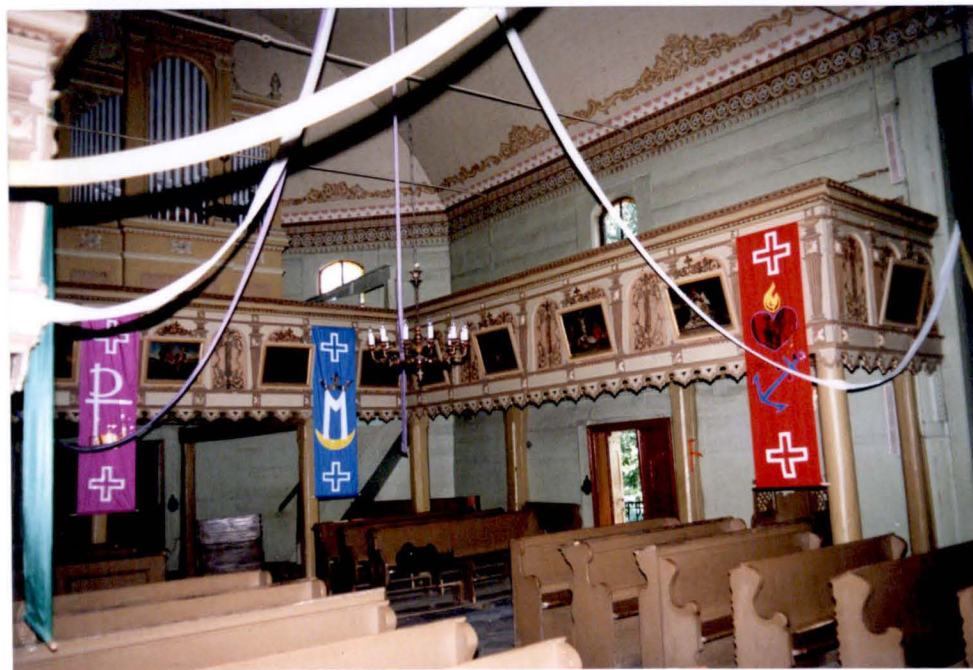

27

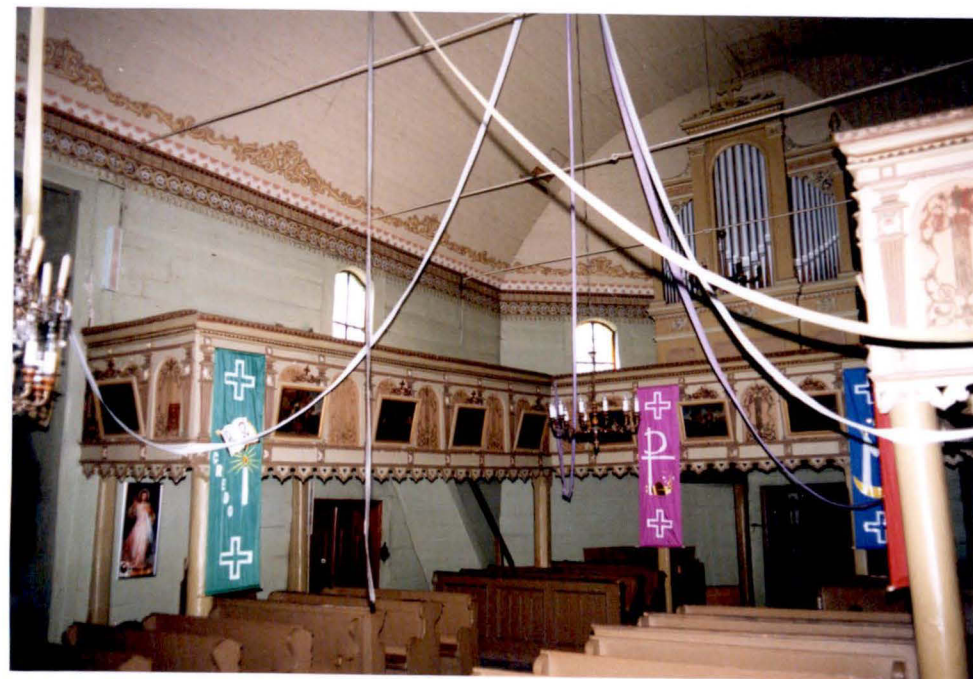
wkładkę założył: **mgr Wojciech Żurkowski**

miejsce przechowywania negatywów: **w posiadaniu autora**

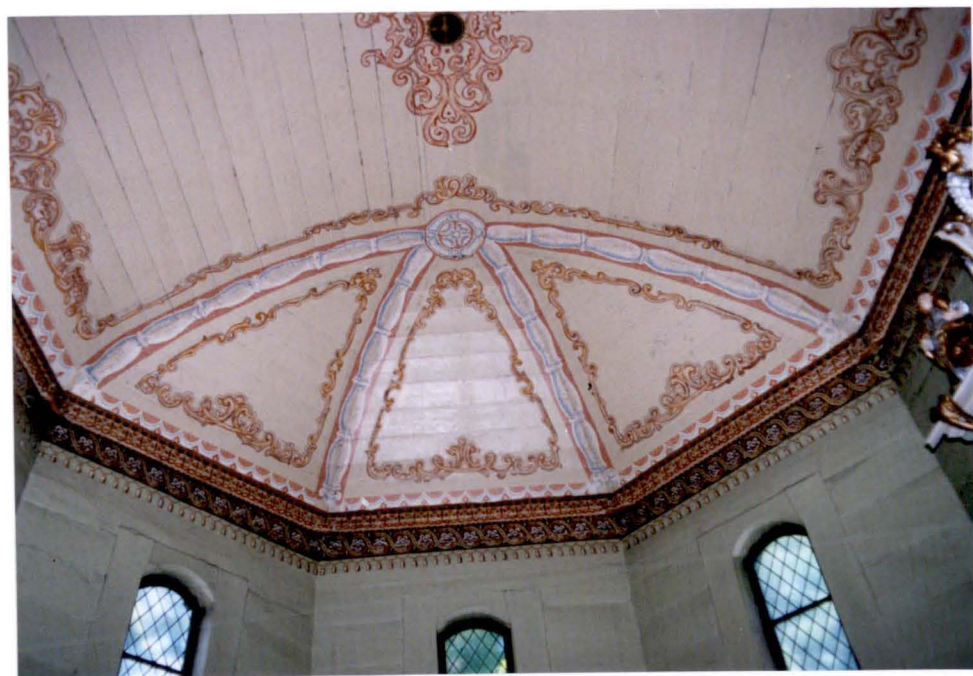

28

29

30

31

1. Miejscowość

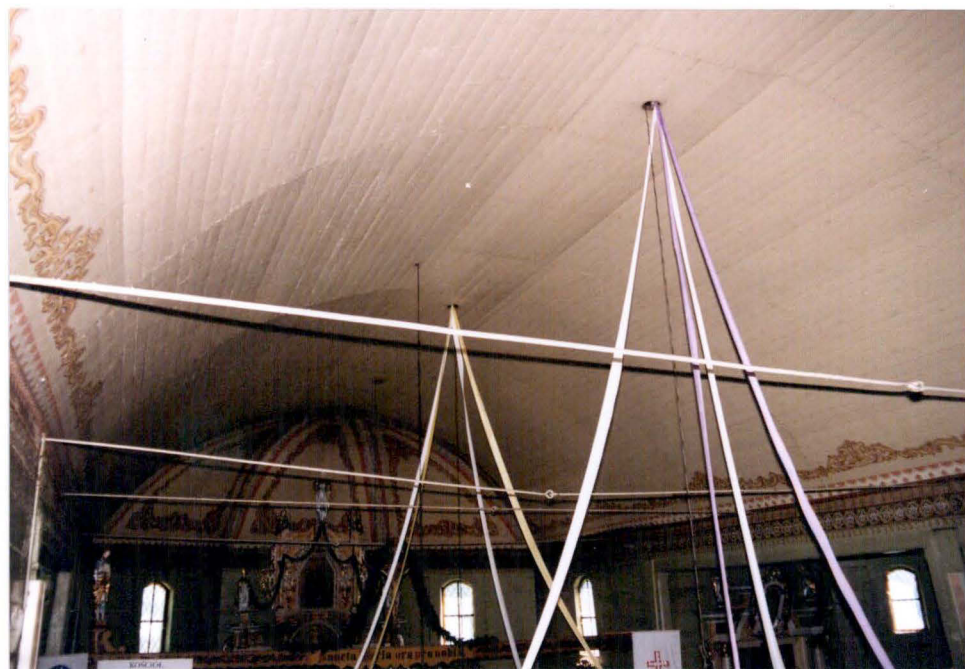
GOŚCIĘCIN

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

KOŚCIÓŁ
ODPUSTOWY

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

fotografie

32

33

wkładkę założył: **mgr Wojciech Żurkowski**

miejsce przechowywania negatywów: **w posiadaniu autora**

34

35

36

1. Miejscowość

GOŚCIECIN

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

KOŚCIÓŁ
ODPUSTOWY

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

fotografie

37

38

39

wkładkę założył: **mgr Wojciech Żurkowski**
miejsce przechowywania negatywów: **w posiadaniu autora**

40

41

42

1. Elewacja południowa – widok od zach.	22. Widok na prezbiterium – wewnątrz
2. Elewacja południowa	23. Belka tęczowa
3. Elewacja południowa – widok od wsch.	24. Empora chóru muzycznego
4. Prezbiterium	25. Ołtarz główny – obraz Matki Boskiej z Dzieciątkiem
5. Elewacja płn. – widok od zach.	26. Organy
6. Elewacja pld. – transept	27. Słupy wspierające chór
7. Elewacja pld. – widok od wsch.	28. Chór muzyczny
8. Elewacja płn. – widok od zach.	29. Chór muzyczny
9. Elewacja płn. – wejście do zakrystii	30. Sklepienie prezbiterium
10. Elewacja zachodnia	31. Transept pld.
11. Kruchta wejścia głównego	32. Sklepienie korpusu głównego
12. Drzwi wejścia głównego	33. Strop chóru
13. Okna w prezbiterium	34. Posadzka z płytą nagrobną pod chórem muzycznym
14. Okna w nawie	35. Posadzka
15. Sygnaturka	36. Wejście na chór
16. Transept pld.	37. Opłakiwanie
17. Transept płn.	38. Kaplica ku czci poległych w I wojnie światowej
18. Widok na transept płn.	39. Pustelnia
19. Chór muzyczny	40. Mauzoleum fundatorów
20. Sklepienie korpusu głównego	41. Kaplica i kapliczka nad studnią św. Brakelusa